

Неоднозначність впливів результатів виборів на економічне середовище

Василь Юрчишин,
директор економічних програм Центру Разумкова

Президентські перегони у США прискорюються і разом з ними посилюється невизначеність результатів майбутніх виборів, а з тим – масштабів впливу можливих майбутніх рішень на самі США і на світ загалом, на що ми вже звертали увагу¹.

Головні ризики для американської політики та економіки, звичайно, суттєво залежать від очільника Білого дому. Хоча повноваження президента США дійсно широкі, проте це не означає, що всі декларації і наміри автоматично будуть мати законодавча закріплення. Особливо, якщо відбудеться подальше розділення Сенату і Конгресу за партійною ознакою. За таких умов наполегливість «опозиційної» партії може заблокувати президентські рішення практично на невизначений термін (що зокрема спостерігалось восени 2023 р. - навесні 2024 р. при затвердженні допомоги Україні).

Поряд з цим, низка політичних та економічних процесів (навіть тих, навколо яких сьогодні точаться гарячі дебати) відбуватиметься практично не залежно від того, хто стане переможцем перегонів, а вплив на глобальне середовище визначатиметься спроможністю до пошуку та втілення компромісних рішень². Причому, такі рішення повинні будуть враховувати не лише поточні вимоги і потреби, а й середньо- та довгострокові наслідки. Так, наміри знизити податкові ставки (республіканці) при збереженні високого рівня видатків напевне означатимуть підвищення інфляційного тиску. Так само проінфляційним фактором стане розширення соціальних програм (демократи). В обох випадках Федеральний резерв не зможе знизити процентні ставки – процес який вже розпочався – що, як наслідок, матиме гальмівний вплив на глобальну економічну динаміку.

Серед проблемних сфер, які провокують жорсткі політичні (передвиборчі) суперечки, виокремлюється зовнішньоекономічна сфера – насамперед у частині відкритості торгівлі і торговельних обмежень (першочергово у частині китайської експансії), а також жорсткості міграційної політики (з наслідками для ринку робочої сили). За нашими спостереженнями та оцінками обидві вказані сфери стануть джерелом пошуку політичних вигод не залежно від партійності майбутнього президента.

Між тим, і стосовно напруженості у відносинах між США та Китаєм є підстави стверджувати, що вона (напруженість) посилюватиметься також незалежно від результатів виборів, що матиме деструктивний вплив на «треті» країни – зокрема, більшість країн Глобального Сходу. Це пов'язано з тим, що висхідні країни все ще знаходяться у процесі визначення як власних національних інтересів, так і пошуку надійних партнерів, які мають вагомий глобальний вплив. Не секрет, що Китай докладает значних зусиль, щоб утвердитись і ролі лідера висхідного світу, у т.ч. за рахунок «приниження» надійності великих розвинутих країн та їх альянсів³.

Особливістю також є те, що переплетіння двох вказаних політичних процесів у США (запровадження обмежень у торгівлі та міграції) за неналежного управління ними, може

¹ Геополітичні виклики та гео економічні зсуви. / К.: Центр Разумкова. – <https://razumkov.org.ua/images/2024/07/12/2024-PAKT-11-2.pdf> (engl https://razumkov.org.ua/images/2024/07/17/Geo_V_Eng.pdf).

² Готовність до результатів виборів. / К.: Центр Разумкова. – <https://razumkov.org.ua/statti/gotovnist-do-rezultativ-vyboriv>.

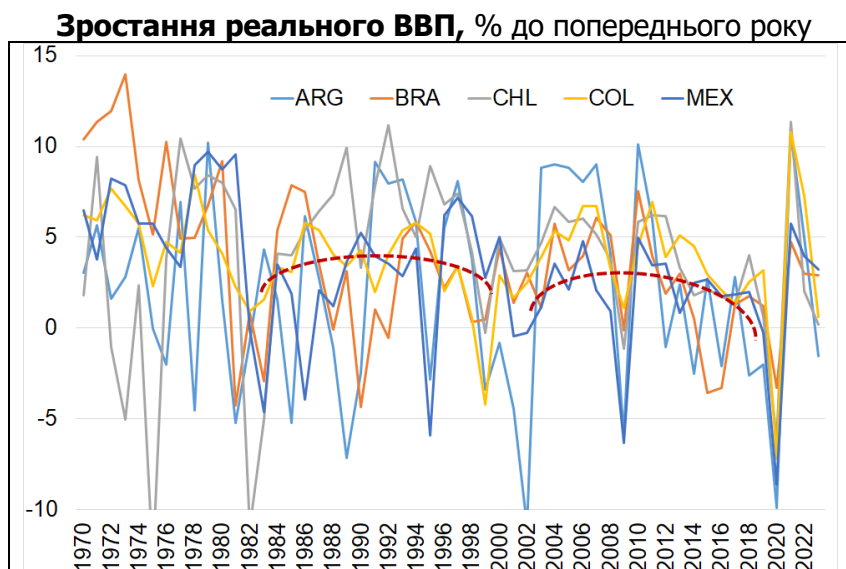
³ US election: its impact on Latin America. – https://www.eiu.com/n/us-election-its-impact-on-latin-america/?utm_source=mkt-newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=us-election-email-6-aug-24&utm_term=read-more&mkt_tok=NzUzLVJJUS00MzgAAAGVNDyDTWPqC-Yl_mSsJUvIpe5HIT0u9dS_r-k28X58RtB9PU2SDojUmSIXX0-YLFL3twuUz8-A4Apb2SGv1rr1DpdrAxXRubk7ZkQUpV0IKkUZN-g

виявити (ще раз підкреслимо – не залежно від партійної ініціативи) високий тиск на глобальні позиції долара, а з тим зможе стати вагомим чинником розширення процесів дедоларизації у висхідних країнах.

Звичайно, результати і наслідки американської політики (у більшій чи меншій мірі) відчуватимуться у різних країнах по-різному. Далі аналіз буде зосереджений на впливах та наслідках для висхідних країн, а для конкретизації розглядуватимуться окремі (з найбільшими регіональними економіками) країни Південної Америки (які довгий час знаходились під пильним «наглядом» США, а стабілізаційна політика реалізовувалась за рецептами МВФ). Зосередженість на Південній Америці зумовлена ще й тим, що серед аналітиків переважає думка про те, що країни регіону можуть суттєво постраждати від торговельних і міграційних обмежень США, ініційованих новообраним президентом. Наша ж позиція різниться – вплив від вказаних напрямів дій для країн Південної Америки не буде значним. А от наслідки для самих США можуть виявитися вельми непривабливими і провокуватимуть структурні дисбаланси.

Макроекономічна динаміка країн Південної Америки

Насамперед, звернемо увагу на макроекономічне середовище, на яке й будуть спрямовані торговельні та міграційні обмеження. Економічна динаміка країн Південної Америки була і залишається нестійкою – роки піднесення і прискорення чергуються з роками економічних втрат, значною мірою зумовленими намаганням запровадити швидкі економічні зміни без належної інституційної підтримки (діаграма «Зростання реального ВВП»⁴). І якщо у 1980-1990-х роках все ж вдавалося утримувати позитивну економічну динаміку з середнім темпом зростання реального ВВП у 4-5%, то після Глобальної фінансової кризи (ГФК) 2008-2009 рр зростання носило радше символічний характер⁵.

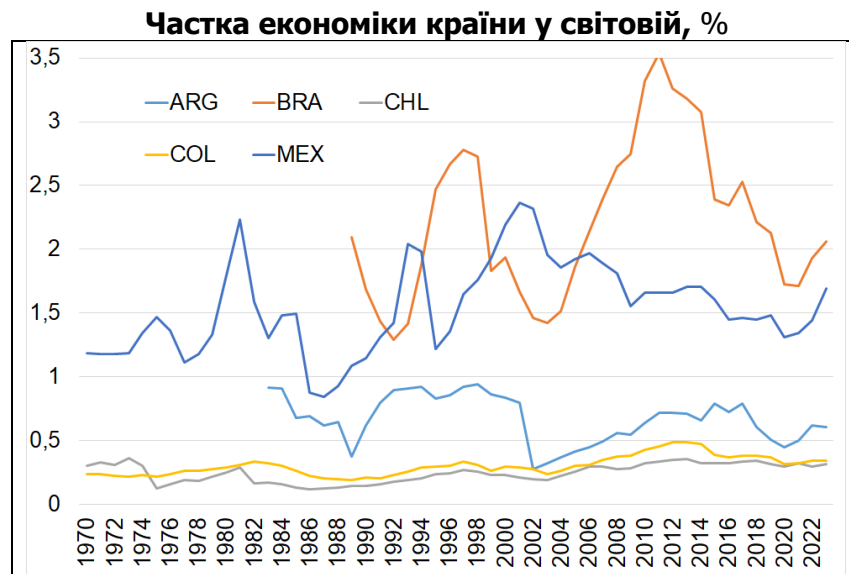
⁴ Тут і далі, якщо не вказано інше, для міжнародних порівнянь використані дані, наведені у *World Bank Indicators* – <https://data.worldbank.org/indicator/>, Trading Economics. – <https://tradingeconomics.com/stream>.

Також для позначення економік використовуються встановлені Світовим банком трилітерні міжнародні скорочення: USA – США, ARG – Аргентина, BRA – Бразилія та ін.

⁵ Звернемо увагу, що економічна динаміка чітко засвідчує політичні і структурні залежності країн. Так, втрати Аргентини, де ще на початку 2000-х років відбувалися високі політичні протистояння, мають суттєвий соціально-економічний відтінок. Своєю чергою, втрати Мексики 2009р. зумовлені сильною прив'язкою до економіки США. Тому навіть незначне скорочення попиту у США у період ГФК мало відчутно негативний вплив на Мексику.

В таких умовах країни регіону не могли претендувати на глобальний вплив – частка країн у виробленні глобального ВВП у довгостроковому горизонті практично не змінилась (діаграма «*Частка економіки країни у світовій*»). Лише в окремі роки вказані частки зростали з-за негараздів у інших регіонах, однак швидко повертались до свого «звичного» рівня. Так, зокрема азійська і російська кризи 1997-1998 рр. і ГФК слабкіше зачепили ринки Південної Америки з-за їх меншої включеності у глобальні фінансові середовища, що відбивалося на середньостроковому зростанні національної частки у глобальній доданій вартості.

В таких умовах, розглядувані економіки все ще залишаються достатньо замкненими, обсяги торгівлі (експорту плюс імпорту товарів) лише у Мексиці сягають 80% ВВП, що звичайно зумовлено сусідством США і участю у спільній зоні вільної торгівлі USMCA (таблиця «*Зовнішня торгівля товарами*»).

Зовнішня торгівля товарами, % ВВП

	1990	2000	2010	2021
ARG	11,6	18,1	29,5	28,9
BRA	14,0	17,4	17,8	30,9
CHL	49,2	48,1	60,0	59,3
COL	25,7	24,6	29,0	31,8
MEX	32,3	46,6	55,0	77,5

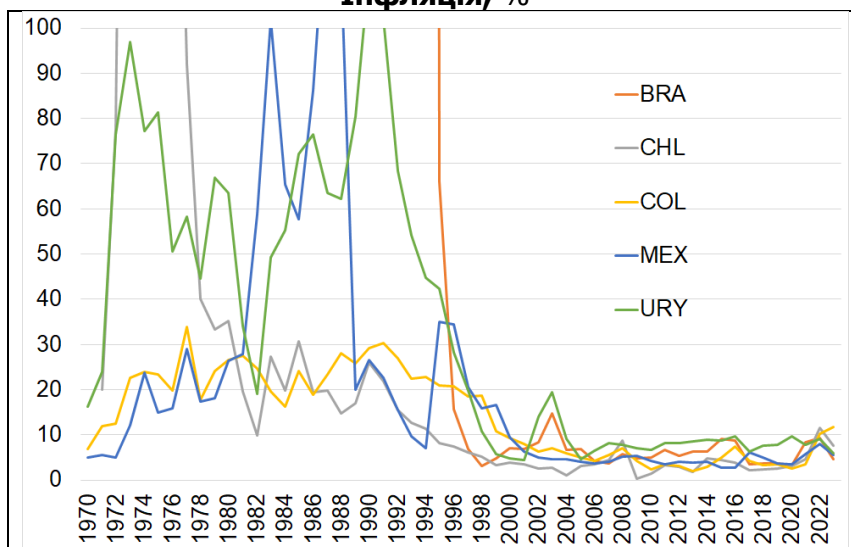
Довгий час розвиткові країн Південної Америки, а також їх ширшій інтеграції у світовий економічний простір заважала хронічна висока інфляція, що відбивалось і на (не) стійкості національних валют. Сьогодні ж країни демонструють незаперечні успіхи у приборканні інфляції. Так, якщо ще у 1990-х роках практично всі країни Південно Америки мали двозначні показники зростання індексу споживчих цін, то вже після ГФК інфляційне середовище було цілком сприятливим для бізнесу і домогосподарств (діаграма «*Інфляція*»).

Макроекономічній структурі ВВП країн притаманна «традиційна» для висхідних країн суперечність. На початку трансформаційних процесів відбувається стрімке зростання (у т.ч. імпортного) споживання і зменшення заощаджень (діаграма «*Заощадження і валові інвестиції*»). Далі ж (за умови покращення ділового клімату) зростають інвестиційні вкладення, обсяги яких перевищують внутрішні заощадження. Загалом, нагадаємо⁶, низький рівень внутрішніх заощаджень, з одного боку, може стати чинником послаблення інвестиційного потенціалу, з іншого – може призводити до зростання зовнішньоторговельних дефіцитів,

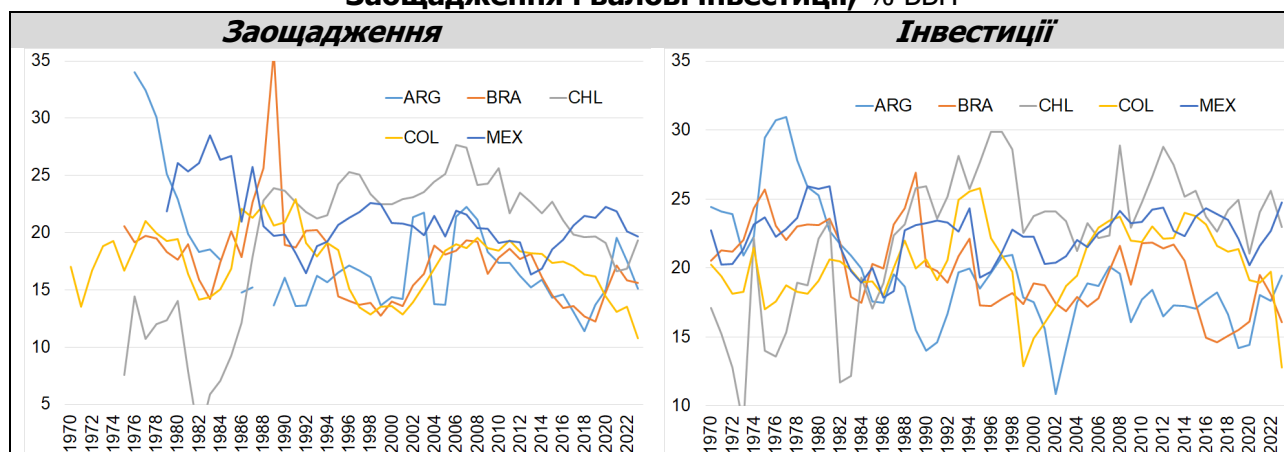
⁶ Борги: час брати і час віддавати. Глобальні тенденції та виклики для України. / К.: Центр Разумкова, 2015. – https://razumkov.org.ua/upload/1446110331_file.pdf

фінансування яких потребує розширення доступу до зовнішніх ресурсів. В обох випадках наслідком стане зростання вартості зовнішніх запозичень і вартості боргу загалом з відповідним погіршенням боргової позиції країни. До цього важливого висновку для висхідних країн докладніше звернемось далі.

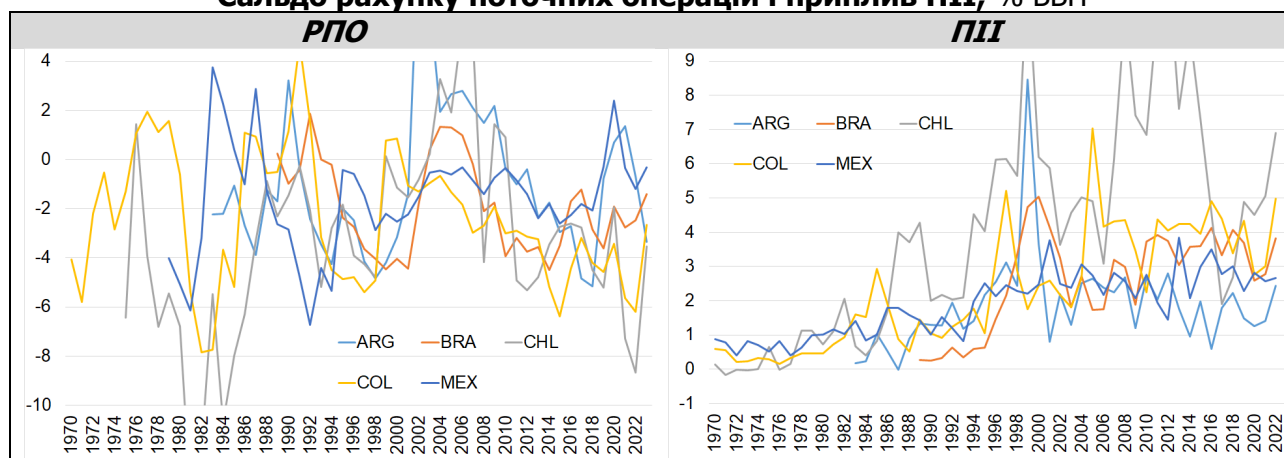
Інфляція, %

Заощадження і валові інвестиції, % ВВП

Сальдо рахунку поточних операцій і приплив ПІІ, % ВВП

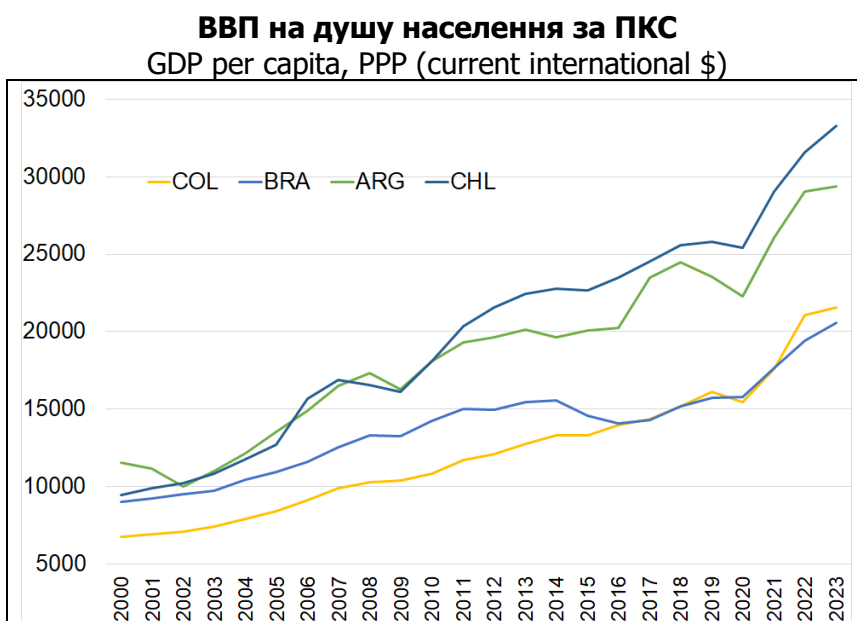
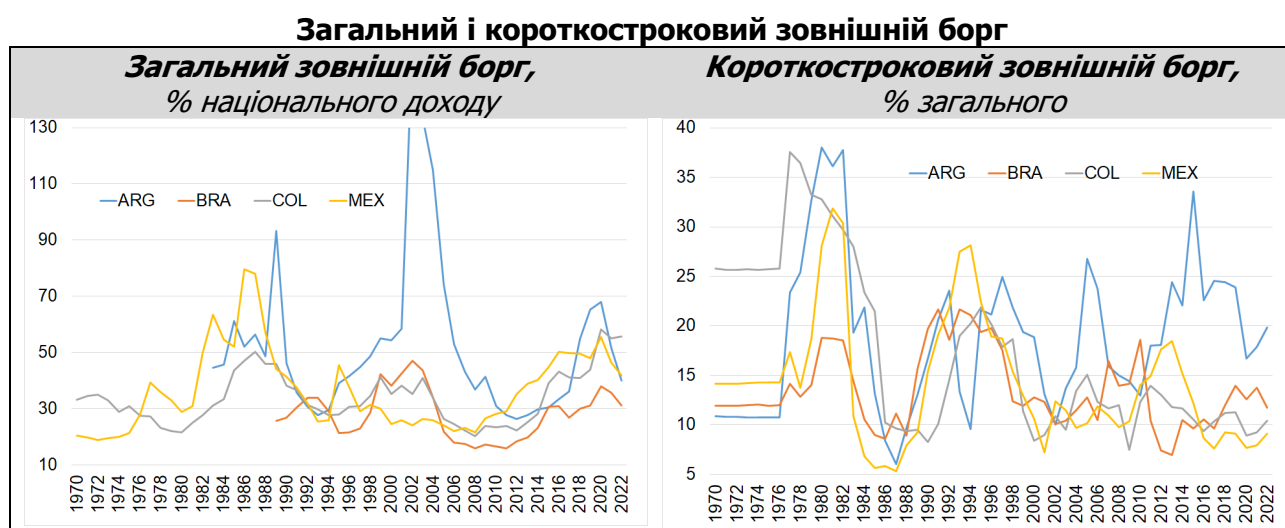

У Південній Америці, дійсно, макроекономічна стабілізація і зниження політичних загострень покращили інвестиційну привабливість регіону, і протягом 2000-х років (прямі іноземні інвестиції) ПІІ демонстрували помірне зростання (концентруючись переважно у найкрупніших

країнах регіону), дозволяючи фінансувати зовнішні дефіцити (діаграма «Сальдо рахунку поточних операцій і приплив ПІІ»).

Ще однією системною проблемою, яка традиційно пов'язувалась з Південною Америкою, була боргова. Однак, у дійсності кризовий характер боргів проявлявся переважно у минулому столітті. Далі ж, крім аргентинської кризи початку 2000-х років, борги головних країн регіону мали цілком прийнятний характер. Більше того, країни у період ГФК спромогли не потрапити до боргової «ями» й сьогодні мають достатньо збалансовані боргові позиції (лише Аргентина поки утримує державний борг вище 60% ВВП) (діаграма «Загальний і короткостроковий зовнішній борг»). Однак, все ще значними залишаються обсяги короткостроковий зовнішніх боргів, що, за підвищення процентних ставок, напевне призведе до подорожчання рефінансування і створюватиме додатковий девальваційний тиск.

Також останніми роками зростає вартість обслуговування боргів, а тому вплив торговельних обмежень США може виявитись досить болісним для боргового навантаження, про що докладніше далі.

Відтак, попри поширену думку стосовно перманентних дисбалансів (і навіть кризових шоків) економік Південної Америки, наші спостереження засвідчують розгортання радше нейтрально-позитивних процесів, що разом із макроекономічним зміцненням означає і покращення добробуту домогосподарств. Свідченням чого може бути стійке зростання в країнах одного з

найвагоміших соціально-економічних показників – ВВП на душу населення за паритетом купівельної спроможності (ПКС) (діаграма «ВВП на душу населення за ПКС»).

Вірогідно, суттєве покращення і зміцнення макроекономічного середовища країн Південної Америки і прояв ними дедалі більшої самостійності у питаннях глобальної політики призводить до послаблення політичного впливу США у регіоні, що неодмінно використовуватиме Китай (який і не приховує власних політичних та економічних цілей у регіоні). Однак, хоча економічні зв'язки із США суттєво послабли, регіон залишається важливим, особливо з огляду на інвестиційний потенціал, особливо у частині формування нових логістичних ланцюгів і джерел критично важливих матеріалів. Нагадаємо, Аргентина, Бразилія є найбільшими економіками регіону, що визначає їх глобальну значимість, Чилі, Колумбія мають угоди про вільну торгівлю із США, а Мексика є членом торгової угоди USMCA, до якої належать обидві розвинуті країни Північної Америки (Канада і США)⁷. Тому «природними» є припущення, що негативні наслідки запровадження США торговельних обмежень найперше проявляться у висхідних країнах регіону. На скільки безперечними є такі очікування?

Торговельні вияви

Одним з найвагоміших факторів, який суттєво впливає на структуру економіки як окремих країн, так і глобальної економіки загалом зазвичай виявляється торговельний. Тому й нова Адміністрація Білого дому (будь-якого президента) першочергово зосереджуватиметься на завданнях зниження торговельного дефіциту, який вже хронічно дошкуляє американській економіці. Водночас, владні зусилля спрямовуватимуться на протидію китайській торговельній експансії, у т.ч. шляхом створення стимулів для прискореного повернення виробничих капіталів до США.

Хоча республіканці частіше декларують жорсткіші заходи у зовнішньоторговельній сфері (насамперед через значне підняття імпорتنих тарифів), однак і демократи будуть підтримувати захисні заходи. У будь-якому випадку підвищення тарифів потребуватиме законодавчого закріплення, а тому стане предметом узгоджень і компромісів. Довгий пошук компромісів створюватиме невизначеність для бізнесів і ринків, провокуючи негативні очікування стосовно майбутніх «перспектив» для імпорту, що формуватиме додатковий інфляційний тиск як у самих США, так і на глобальних ринках⁸.

Зауважимо, інфляційний тиск у США може посилитись не лише від безпосереднього підняття імпорتنих тарифів. Для внутрішніх виробництв США зростання вартості імпорту може означати потребу заміни імпорتنих складових на національні, генеруючи нарощування сукупного попиту, що вже посилюватиме інфляційний тиск.

Зазначимо, що, хоча імпортні обмеження стосуватимуться більшості країн, проте одним з найвагоміших напрямів політики є запровадження заходів чутливих саме для Китаю. Майже напевне напруженість між США та Китаєм зберігатиметься незалежно від результатів виборів. Це, як вказувалось, ускладнить для висхідних країн пошук своїх національних інтересів у протистоянні двох найбільших держав. Більше того, вплив від запровадження обмежуючих заходів на економіку може спричинити чергові суперечності, зважаючи на особливості торговельних угод, між країнами Південної Америки. Тобто, як не дивно, участь країн Південної Америки у регіональних торговельних угодах може виявитись не вигодною, а фактором додаткових ризиків з-за інституційних міжкраїнових суперечностей.

⁷ MacDonald S., Fauriol G. How Will the U.S. Election Impact Latin America and the Caribbean? – <https://globalamericans.org/how-will-the-u-s-election-impact-latin-america-and-the-caribbean/>

⁸ US election: its impact on economic policy. – https://www.eiu.com/n/us-election-its-impact-on-economic-policy/?utm_source=mkt-newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=us-election-email-6-aug-24&utm_term=read-more&mkt_tok=NzUzLVJJUS00MzgAAAGVNDyDTfDjon9N2JrqqRjicTZWVV2wT6-UxpbseBGzE8eqAuKoNyRPe_qb5Bc5pIa7AUzM8Un7huUINiVHLQ9utuub1ySVfev71e3qQVfl4SFDwpm

Це зумовлено тим, що країни Південної Америки по різному ставляться як до внутрішньорегіональної торгівлі, так і відносин (і відповідною зорієнтованістю економічної політики) з найближчими сусідами (врізка «Джерела суперечностей у МЕРКОСУР»). А навіть найвідоміший і найбільший із регіональних альянсів – МЕРКОСУР – не в змозі стримати внутрішні суперечності, а тому й не має вирішального значення для протидії глобальним торговельним дисбалансам, які можуть стати реакцією на обмежуючі заходи США.

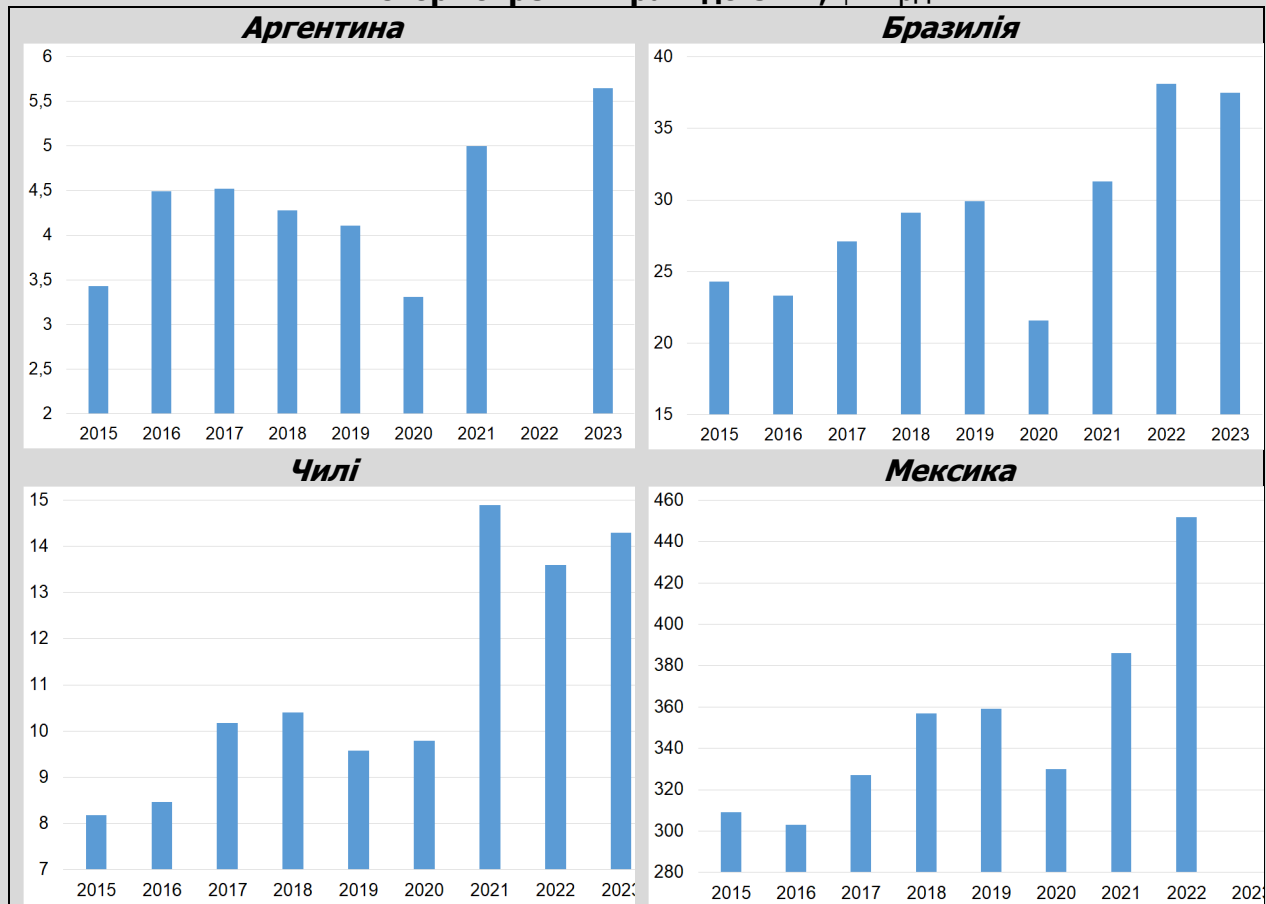
ДЖЕРЕЛА СУПЕРЕЧНОСТЕЙ У МЕРКОСУР

Нагадаємо, що МЕРКОСУР (з ядром – Аргентина, Бразилія, Парагвай, Уругвай) формувався як митний союз, і саме Бразилія як економічно та політично найпотужніша країна союзу, наполягала на такій формі, вимагаючи встановлення високих єдиних захисних тарифів.

Однак, суттєвою інституційною слабкістю союзу стала неспроможність країн у 1980-1990-і роки в умовах погіршення міжнародної економіки утримати макроекономічну стабільність, що, своєю чергою, вимагало відновлення та застосування протекціоністських заходів, або ж відмови від жорстких узгоджених політичних заходів, що переводило економічні суперечності у ряд політичних.

Так, наприкінці 1990-х років у Бразилії розгортались кризові процеси. Одним із антикризових заходів стала на початку 1999 р. девальвація песо приблизно на 50%. Внаслідок чого бразильські товари стали більш конкурентоспроможними, порівняно з товарами інших країн-учасниць союзу. У відповідь Аргентина, а потім Уругвай, запровадили певні обмеження на бразильські товари і відмовилися від підтримки єдиного тарифу (вимоги у рамках Митного союзу), насамперед, на імпорт ІТ-товарів, сільськогосподарського устаткування тощо. Це спровокувало подальше посилення суперечностей: Аргентина звинувачувала Бразилію в демпінгу і штучній підтримці неефективних підприємств, Бразилія Аргентину – у протекціонізмі.

Експорт окремих країн до США, \$ млрд

Звичайно, МЕРКОСУР продовжує функціонувати, проте головні інтереси зовнішньоекономічної політики окремих країн дедалі більше пов'язувалися з великими поглинаючими ринками (насамперед США, ЄС, Китаю). При цьому кожна з країн Південної Америки має власну торговельну історію із США. Останнє десятиріччя це наглядно демонструє.

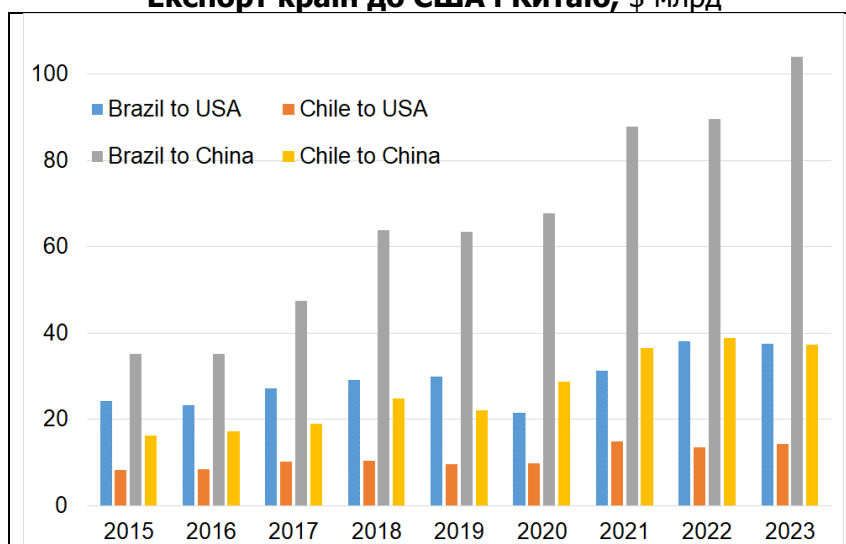
Так, експорт Аргентини до США демонстрував слабке зниження, Бразилія незначним чином наростила обсяги власного експорту, а експорт Чилі зріс на 50% на ринки США (діаграма «Експорт окремих країн до США»). Водночас, експорт всіх країн до США суттєво зріс у посткоронавірусні роки, у т.ч. внаслідок того, що експортери зменшили власні ризики з-за побоювань запровадження нових торговельних обмежень.

Звичайно, для багатьох латиноамериканських економік обмежуючі дії зашкодять динаміці економічного зростання і, можливо (у відповідь), призведуть до введення тарифів на американські товари та/або їх заміни китайськими товарами. Наслідок може проявитись у політичній сфері – такі процеси викличуть серйозне переосмислення вигод від ведення торгівлі зі США і доцільності власної переорієнтації на країни Глобального Півдня⁹.

Втім, найголовнішим є те, що відбуваються помітні зміни у спрямованості (і формуванні оновлених тенденцій) торговельних потоків, що вказує на зміцнення нових економічних (а з тим і політичних) залежностей і впливів, які будуть явно не на користь США.

Йдеться про китайський фактор у зовнішній торгівлі країн Південної Америки. Для прикладу, якщо ще у середині 2010-х років обсяги експорту як Бразилії, так і Чилі до США і Китаю відрізнялись незначним чином, то вже з початку 2020-х років обсяги експорту Бразилії та Чилі до США залишались на достатньо сталому рівні, а обсяги експорту вказаних країн до Китаю швидко зростали (діаграма «Експорт країн до США і Китаю»). Такий перерозподіл експортних потоків означає, що значимість США (куди спрямовуються товари для країн Південної Америки) зменшується – так, у 2023 р. частка експорту Бразилії до США складала близько 10% загального експорту країни, Аргентини – менше 8%, Чилі – близько 14%.

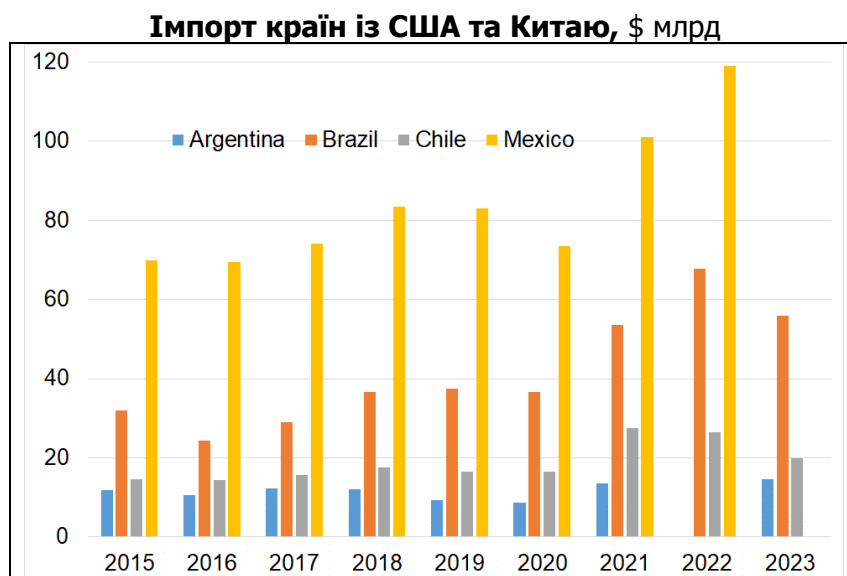
Експорт країн до США і Китаю, \$ млрд

Так само стрімко у посткоронавірусний період зростали обсяги імпорту країн регіону з Китаю, особливо до найбільших економік – Бразилії та Мексики (діаграма «Імпорт країн із США та Китаю»). Звернемо увагу, що зосередженість Китаю на експансії до Південної Америки вже має

⁹ MacDonald S., Fauriol G. How Will the U.S. Election Impact Latin America and the Caribbean? – <https://globalamericans.org/how-will-the-u-s-election-impact-latin-america-and-the-caribbean/>

порівняно довгу «ідеологічну» історію і напевне посилюватиметься (врізка «Зосередженість Китаю на Латинській Америці»).

ЗОСЕРЕДЖЕНІСТЬ КИТАЮ НА ЛАТИНСЬКІЙ АМЕРИЦІ

Зосередженість Китаю на Латинській Америці має ряд «історичних» особливостей:

- стрімке економічне зростання Китаю, а з тим – «природні» потреби розширення (експортних та імпорتنих) ринків;

- експортно-промислова експансія (як базова умова підтримки високих темпів зростання промисловості), необхідність значних імпорتنих сировинних і споживчих ресурсів для покращення структури виробництва і споживання;

- посилення політичної уваги до регіону, намагання Китаю зміцнити торговельно-економічні та політичні зв'язки з висхідними економіками Південної Америки;

- зосередженість китайського керівництва на т.зв. прагматичному підході до питань економічного співробітництва,

- ідеологічна близькість економічних моделей Китаю і багатьох країн регіону, базованих на ідеях «соціальної справедливості», а також «втомою» країн від довгого домінування США.

Між тим, наслідком збігу переорієнтації торговельних потоків стало:

- активне розширення торговельних зв'язків з випереджаючим нарощуванням експорту Китаю. І якщо ще на початку 1990-х років Південна Америка мала позитивне торговельне сальдо в торгівлі з Китаєм, то сьогодні вже відзначаються високі дефіцити;

- помітне витіснення США з позицій головного торговельного партнера. Якщо ще наприкінці 1990-х років у структурі торгівлі домінували ринки США, то сьогодні лідерство Китаю безсумнівне (діаграми вище «Експорт/Імпорт країн...»)

- посилення присутності китайських інвесторів у найважливіших секторах економіки, насамперед в добувній та енергетичній галузях.

Особливе місце у китайській експансії посідає Мексика, яка має не лише швидку «товарну» значимість. Результати і наслідки проявляться радше у довгостроковому аспекті і не лише через поступове витіснення американських компаній китайськими. Китайський бізнес (часто підтримуваний державою) починає дедалі більше впливати на інвестиційну складову. Упродовж двох останніх десятиліть мексиканський та американський бізнес активно використовували переваги в рамках зони вільної торгівлі НАФТА. Однак, продовження торговельної та інвестиційної експансії Китаю означає посилення протистоянь як у торговельній, так і в інвестиційній сферах, в яких (протистояннях) саме китайські корпорації все частіше виходять переможцями.

Парадоксальність ситуації полягає у тому, що сьогодні торговельні потоки стають дедалі «завуальованішими». Так, у 2023 р. Мексика «витіснила» Китай як провідного торгового партнера США¹⁰, причому переважно це відбувається завдяки проникненню китайського капіталу у виробничі мережі Мексики, умови торгівлі яких із США захищені угодою USMCA.

Таким чином тарифний захист США може сформувати «природні» умови для поширення поглинання національного (країн Південної Америки) бізнесу китайськими компаніями. Які, крім можливості використання місцевих ресурсів і робочої сили отримуватимуть доступ до ринків США вже з країн регіону. Тим самим, торговельне сальдо США зазнаватиме тиску від китайських компаній, проте не безпосередньо із Китаю, а з боку країн Південної Америки.

Також вкажемо на ще один канал поширення негараздів в країнах Південної Америки з-за торговельних обмежень. Практично всі національні валюти країн регіону у більшій чи меншій мірі залишаються прив'язаними чи зорієнтованими на долар США. Обмеження США на імпорт, що, за задумом, зможе призвести до зменшення торговельного дефіциту, а з тим – припливу (поверненню) капіталів, наслідком матиме зміцнення долара, що погіршить конкурентні позиції експорту країн Південної Америки (в умовах вказаної прив'язки), до чого докладніше ми звернемося далі.

Підсумовуючи, є підстави стверджувати, що негативний вплив для найбільших країн Південної Америки від торговельних обмежень запроваджених США не буде значним. Радше відбудеться переорієнтація експортних потоків країн Південної Америки з ринків США на ринки Китаю. В таких умовах від експансії Китаю до Південної Америки вірогідно найбільші втрати «дістануться» саме США. Водночас, запроваджені США заходи викличуть в країнах регіону серйозне переосмислення вигод від ведення торгівлі зі США на користь країн Глобального Півдня, насамперед Китаю, що посилить позиції китайської політики у Південній Америці.

Міграційний фактор

Можливо найбільший вплив від нових обмежень США стосуватиметься міграційний потоків та їх наслідків для країн Південної Америки. Зважаючи на високе протистояння у Конгресі взимку-навесні 2024 р у питанні посилення жорсткості імміграційного законодавства (з-за чого відбувалась довга затримка допомоги Україні), напевне слід очікувати все ж посилення імміграційних обмежень (або ж поширення «торгівлі» для досягнення інших політичних цілей) практично не залежно від того, хто очолить Білий дім.

Справа у тому, що три чверті американців (згідно опитувань) вважають, що південний кордон переживає або тривалу кризу, або є серйозною проблемою, причому комплексною. Безпека кордонів від нелегальних мігрантів, злочинності, наркотиків, торгівлі людьми – нерозривні складові національної безпеки, і будь-який президент буде змушений активно включатись у розв'язання таких проблем¹¹. Найвірогідніше, серед першочергових законопроектів нової Адміністрації і оновленого Конгресу буде перегляд транскордонної та імміграційної системи США.

Однак, це зовсім не означає, що міграційні проблеми зникнуть. Так само цілком суперечливими (стосовно посилення жорсткості міграційних обмежень та імпорту робочої сили) можуть бути наслідки як для самих США, так і для країн Південної Америки.

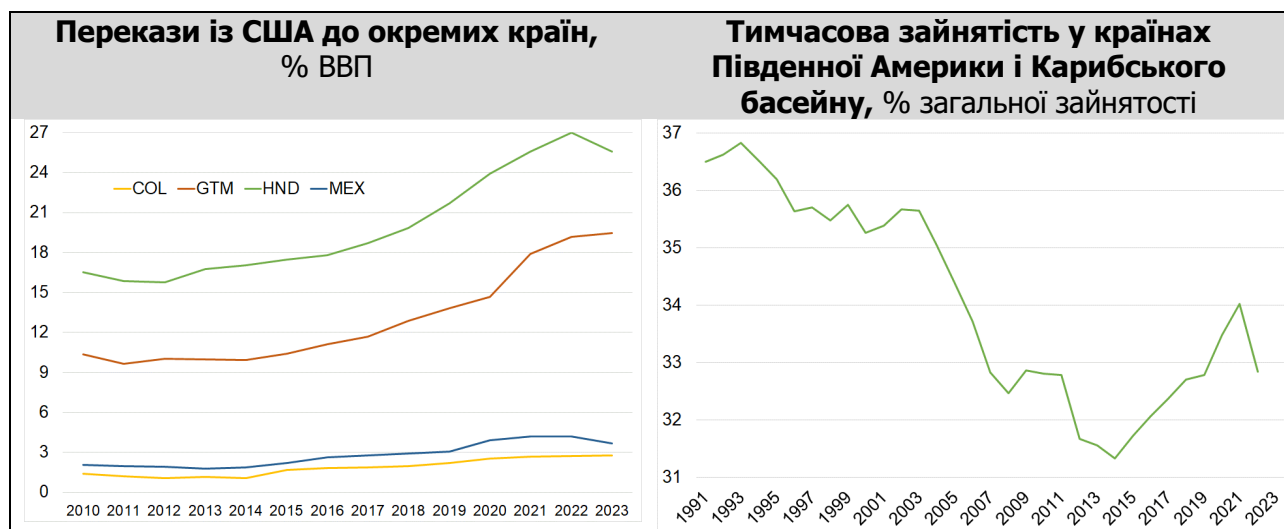
¹⁰ У 2023 р. імпорт США товарів з Мексики склав \$480 млрд (16% загального імпорту), з Китаю – \$446 млрд (15%).

¹¹ US election: why immigration remains a major issue for voters and why they trust Trump on border security. – <https://theconversation.com/us-election-why-immigration-remains-a-major-issue-for-voters-and-why-they-trust-trump-on-border-security-238263>

Одним з найперших наслідків, які досить швидко проявляться у США, стане скорочення пропозиції нової робочої сили. Що для економіки країни може означати гальмування економічного прискорення, оскільки ряд секторів та галузей (насамперед тих, де переважно використовується низькокваліфікована праця) зіткнуться із зростаючим дефіцитом працівників. Перетікання між галузями і сферами буде обмеженим, оскільки останніми роками (крім коронавірусного року) в економіці США спостерігається низький рівень безробіття (з літа 2023 р. при річній інфляції 3-3,5%, рівень безробіття складає 3,7-4,3%).

Альтернативою вказаному дефіциту звичайно зможе розглядатись суттєве підвищення заробітної плати у низькопродуктивних сферах. Однак, по-перше, це призведе до зміни структури зайнятості (перетікання частини гуманітарних та інтелектуальних працівників у малопrestiжні, однак краще оплачувані, сфери), що матиме негативні суспільні наслідки. По-друге – провокуватиме випереджаюче нарощування споживання серед груп населення, які «раптово» почали отримувати вищу зарплату, безпосереднім наслідком вже чого стане посилення інфляційного тиску¹². Що, своєю чергою, може запустити чергове підвищення ставок Федеральним резервом для приборкання інфляції, а з тим і негативних тенденцій у економічній динаміці загалом.

Для країн Південної Америки (ще у більшій степені країн Карибського басейну) «швидким» безпосереднім наслідком (посилення жорсткості міграційної політики) стане зменшення грошових переказів мігрантів, які легально чи нелегально працюють у США, своїм рідинам, що є важливою складовою ресурсів домогосподарств регіону, особливо в Центральній Америці та Карибському басейні (діаграма «Перекази із США до окремих країн»). А повернення з США навіть відносно невеликої маси працівників напевне погіршить ситуацію на ринках праці Південної Америки і Карибського басейну (особливо в останньому), оскільки третина працюючих зайнята на тимчасових роботах (діаграма «Тимчасова зайнятість...»).

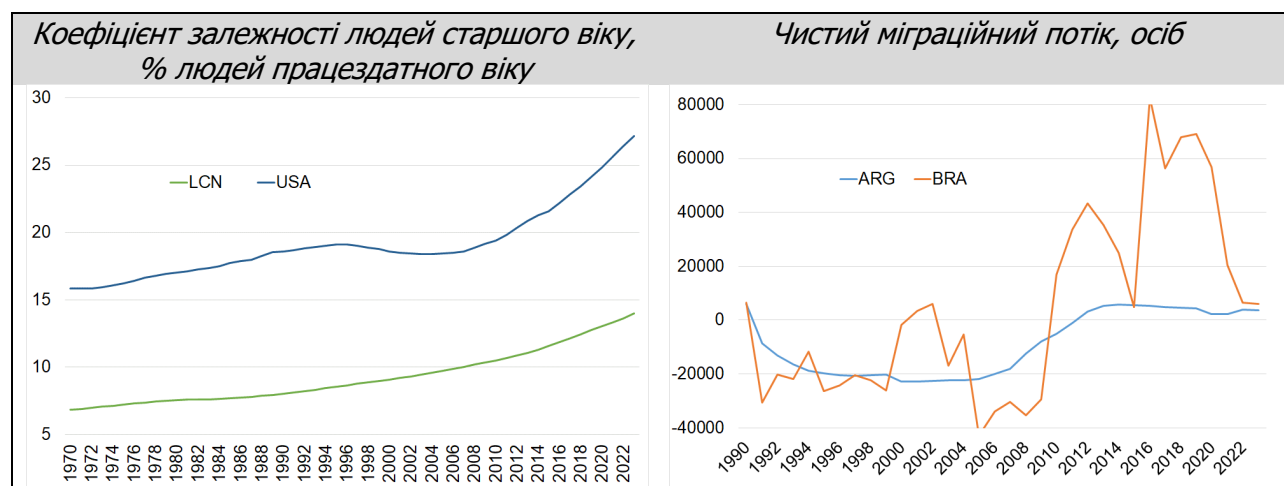
Зробимо загальне зауваження. Персональні перекази є важливими не лише у контексті доходу домогосподарств. Вони виконують роль інвестиційного ресурсу як через підвищення рівня заощаджень у структурі ВВП, так і витрат на покращення умов життя чи створення бізнесу. Такі трансферти особливо відіграють важливу роль для малих економік, де обсяги трансфертів часто мають досить стійкий характер і можуть бути співрозмірні з обсягами припливу прямих іноземних інвестицій (ПІІ).

Більше того, відбудеться не лише зменшення грошових ресурсів, що переказуються із США на Південь. Зменшення можливості переїхати до США у пошуку роботи означає загострення соціальних проблем у багатьох країнах регіону, погіршення кримінального середовища, а з тим

¹² US election: its impact on economic policy. – <https://www.eiu.com/>.

і безпеку як у багатьох країнах регіону, так і на кордонах самих США, що вимагатиме нових додаткових ресурсів для стримування імміграційного потоку¹³.

Однак, поки соціальні потреби явно у самих США перешкоджатимуть рішенням, що суттєво зменшують імміграційний приплив. Зокрема, з огляду на швидке старіння населення у більшості «приймаючих» (розвинутих) країн, у т.ч. США, що збільшує попит на мігрантів, щоб компенсувати дефіцит робочої сили у багатьох сферах медичного і соціального догляду або виходячи з суспільних можливостей і потреб (шкідливі та важкі виробництва, прибирання). Сьогодні показник залежності людей старшого віку у США сягає 30% і, виходячи з усталених трендів, присокрено зростатиме (діаграма «Коефіцієнт залежності людей старшого віку»).

LCN – Країни Латинської Америки і Карибського регіону

Стосовно ж спрямованості міграційних потоків, то у Південній Америці в останнє десятиріччя відбуваються суттєві зміни. Якщо у попередні роки спостерігався значний міграційний відтік, то з початку 2010-х років провідні країни Південної Америки стають дедалі привабливішими для іммігрантів (діаграма «Чистий міграційний потік»), що зменшує ризики послаблення інтелектуального наповнення економічного простору у провідних країнах континенту.

Не секрет, що значні вигоди США отримує від припливу інтелектуальної і висококваліфікованої робочої сили. Загалом, для багатьох країн виокремлюється т. зв. проблема утікання мізків ("brain drain") – значна частина національних інтелектуалів намагається працевлаштуватись розвинутих країнах, насамперед у США. Зменшення такого «інтелектуального» потоку (що неодмінно станеться тільки-но будуть запроваджені обмежуючі заходи на в'їзд) може виявитись вкрай болючим для американського суспільства та його розвитку не лише соціально-економічного, а й суспільного і гуманітарного¹⁴.

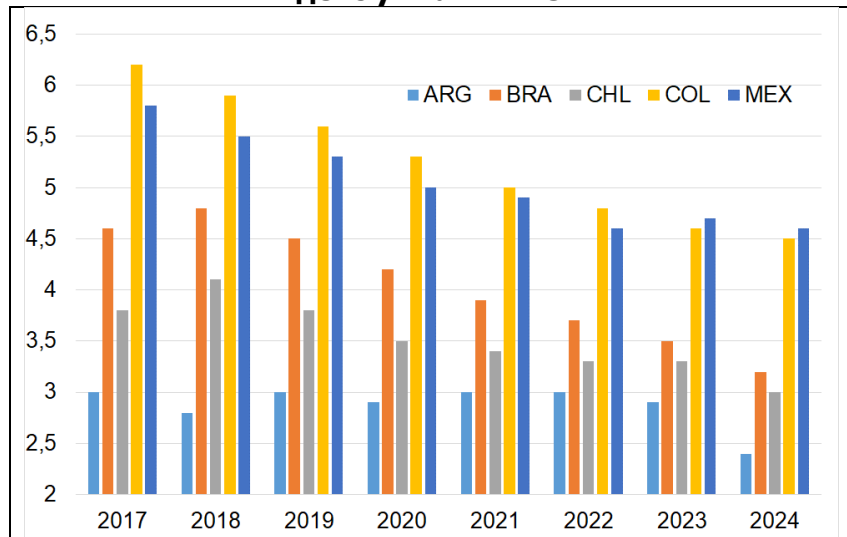
Хоча рівень утікання залишається ще значним¹⁵, однак країни Південної Америки вже досягли значимих результатів у збереженні національних науковців, дослідників, конструкторів та ін. (діаграма «Індекс утікання мізків»), що значною мірою зумовлено суттєвим покращенням доходів працівників (діаграма вище «ВВП на душу населення»).

¹³ US election: its impact on Latin America. – <https://www.eiu.com/>.

¹⁴ Міграційні прояви та впливи — уроки для України. / К.: Центр Разумкова, 2023. – <https://razumkov.org.ua/images/2023/05/09/2023-MATRA-I-KVARTAL-5.pdf>

¹⁵ Оцінка рівня утікання інтелектуалів у міжнародних порівняннях інтерпретується за допомогою Індексу утікання мізків (Human flight and brain drain index). Звичайно, значення відповідного індексу для висхідних країн у більшості випадків є значним (потоки спрямовані від висхідних до розвинутих країн), а індекс розвинутих – є значно меншим. Зменшення ж індексу означає і зменшення утікання мізків. – Human flight and brain drain – Country ranking, https://www.theglobaleconomy.com/rankings/human_flight_brain_drain_index/

Індекс утікання мізків

Таким чином, міграційні обмеження, запроваджені новою Адміністрацією, будуть мати значний негативний вплив на ринки праці США, де потребують працівники без спеціальної кваліфікації (сфери обслуговування, прибирання, догляду), і у значно меншій степені спричинять негаразди у країнах Південної Америки (значні втрати припадуть на країни Карибського басейну). Більше того, запроваджені обмеження послаблять приплив «мізків» до США, водночас зміцнюючи чинники сталого розвитку і збереження людського капіталу у країнах Південної Америки.

Ускладнення у фінансовому секторі

Як вказано, запровадження імпорتنих і міграційних обмежень може призвести до зміни і переорієнтації зовнішньоекономічних потоків, а також вплинути на виробничі спроможності. Що звичайно проявиться у фінансовому, насамперед валютному, секторі країн. А зважаючи на все ще працюючу зорієнтованість більшості національних валют регіону до долара, запроваджені обмеження можуть виявитись такими, що прискорюють процеси дедоларизації в країнах Південної Америки.

Відомо, що країни Південної Америки випробовували і впроваджували різні режими валютного курсу – від жорсткості Валютної Ради до вільного плавання. При цьому, країни, які намагалися утримати жорстко фіксований курс при збереженні макроекономічних дисбалансів (бюджетного і зовнішньоекономічного дефіцитів, «дешевого» залучення зовнішніх ресурсів), досягли низької результативності і мали проводити як девальвацію, так і значну деномінацію національних грошей (діаграма «Курси національних валют до долара США»).

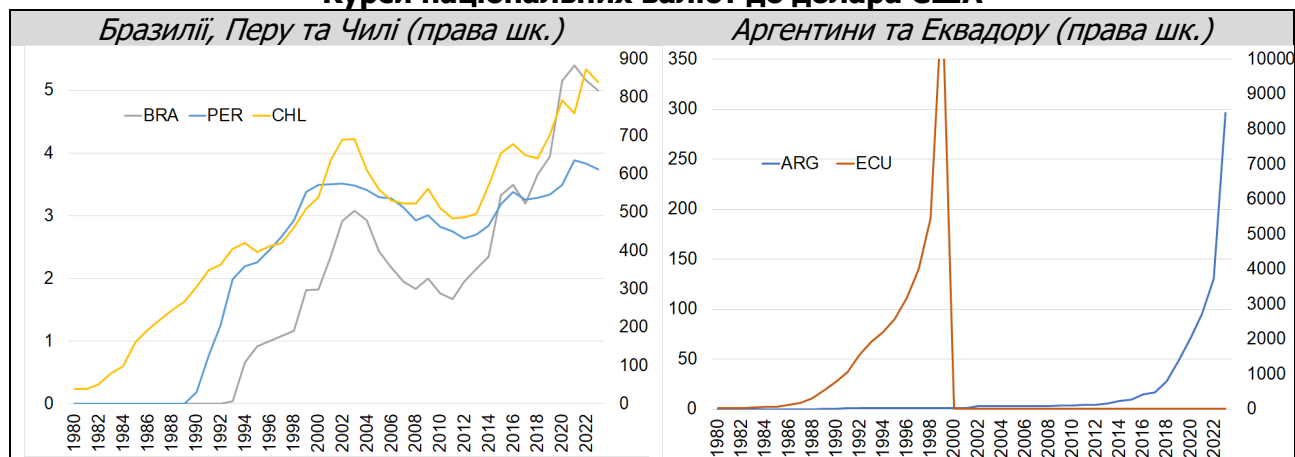
Однією із суперечливих проблемних сфер, розв'язання якої вже довгий час знаходиться у центрі уваги монетарної влади країн, є рівень доларизації економік Південної Америки. Історично, зорієнтованість на долар допомагала країнам у впровадженні стабілізаційних програм. Однак, надалі прив'язка до долара вже могла послаблювати гнучкість застосування монетарних інструментів для протидії кризовим процесам або підтримці зростання¹⁶ (див.

¹⁶ Так, Бразилія, яка претендує на лідерство серед країн Південної Америки, диференційовано реагувала на глобальні потрясіння – у період ГФК зниженням цін на сировинні товари, пандемії Covid-19 послабленням національної валюти. Оскільки у вказані періоди долар залишався міцним (оскільки у періоди потрясінь) інвестори шукають відносно безпечніші активи, то конкурентні позиції бразильських експортерів лише зміцнились. – Fortunato A., Lamby L. How would dollarisation affect Argentina's competitiveness?, <https://www.economicsobservatory.com/how-would-dollarisation-affect-argentinascapetiveness>

також врізку вище «Джерела суперечностей у МЕРКОСУР»). Зазначимо, зорієнтованість для висхідних країн на міцну валюту найчастіше пов'язана з рівнем торговельних зв'язків або ж виробничими циклами. Поки позиції США у Південній Америці були домінуючими, доларизація також виглядала природною.

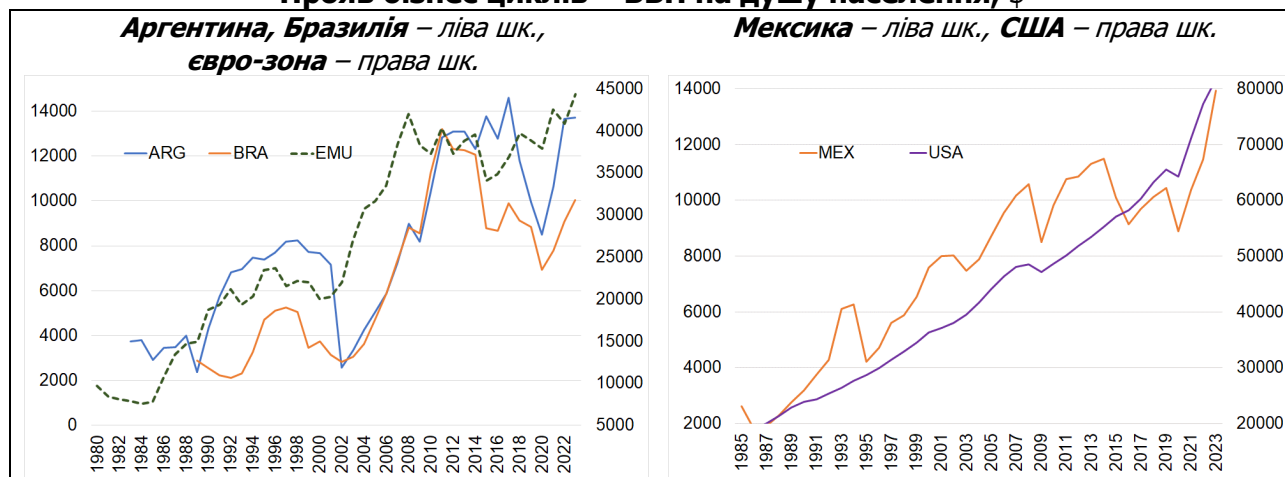
Однак, сьогодні, як вказувалось раніше, у торгівлі Китай послідовно витісняє США, і цей процес прискориться, якщо США таки введуть всеохоплюючі захисні заходи. Альтернатива ж, пов'язана з виробничими циклами, також розвивається не на користь США. Якщо у якості критерія «співруху» виробництва розглядати ВВП на душу населення у номінальних доларах¹⁷, то для країн Південної Америки спільний рух із США не виразний, зате достатньо корельований з виробничими циклами євросони (діаграма «Прояв бізнес циклів»). Звичайно, Мексика, попри періодичні «збої» наслідує виробничу траєкторію США.

Курси національних валют до долара США

Еквадор – з 2000 р. паритетний рівень національної валюти до долара США

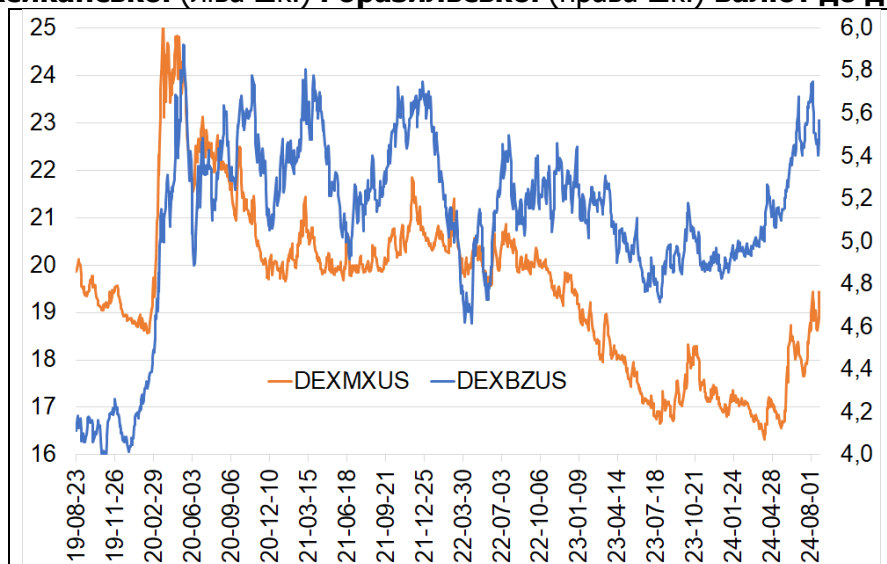
Прояв бізнес циклів – ВВП на душу населення, \$

Нинішнє зниження ставок у США при збереженні міцного долара може виявитись сприятливим для експорту країн Південної Америки. Слабка девальвація валют найбільших економік (діаграма «Курси мексиканської і бразильської валют...»), а також супроводжуване послаблення інших валют регіону (діаграма вище «Курси національних валют до долара США»), підтримують усталені конкурентні позиції у регіоні, що сприяє взаємній торгівлі.

¹⁷ Fortunato A., Lamby L. How would dollarisation affect Argentina's competitiveness? – <https://www.economicsobservatory.com/how-would-dollarisation-affect-argentinas-competitiveness>

Курси мексиканської (ліва шк.) і бразильської (права шк.) валют до долара США

Між тим, вплив на курсову динаміку, якщо й відбуватиметься, проте буде помірний і навіть може принести вигоди для підтримки зростання, то існує сфера, у якій під тиском обмежуючих заходів США, можуть провокуватись вельми негативні процеси, критичним виявом яких зможуть стати кризи. Йдеться про боргові ускладнення.

Питання зовнішніх боргових запозичень і зовнішнього боргу взагалі залишається особливо дискусійним. Звичайно, будь-які борги «дошкуляють» країні, оскільки їх обслуговування зменшує поточні ресурси, які могли б спрямовуватись на соціальні потреби. Втім, визнано, що у період економічного спаду звернення до зовнішніх джерел є бажаним, оскільки не вилучає, а додає ресурси для стабілізації і відновлення економіки (що може призупинити скорочення сукупного попиту чи підвищити сукупні видатки). Ефективне використання запозичених ресурсів для фінансування інвестицій (тим самим – нейтралізації ефекту витіснення) дає змогу впроваджувати структурні зміни, а з тим і підтримувати стійке зростання в країні. Однак, необхідною умовою задіяння такого механізму є близькість виробничих циклів національної економіки з провідною, що й зможе сприяти здешевленню боргових позицій.

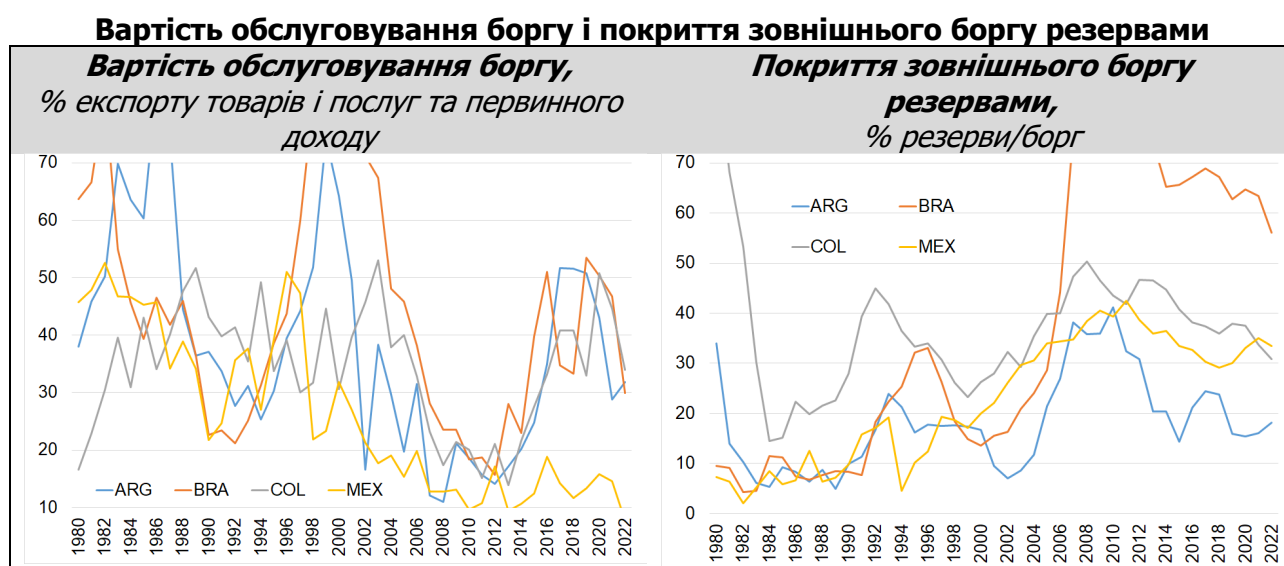
Хоча показник «борг/ВВП» є головним при визначенні боргового навантаження на економіку країни, проте він не є «всеосяжним» і, зазвичай, необхідною є оцінка й рівня навантаження для обслуговування (виплат процентів) боргів, що може провокувати негативний тиск на валютних ринках¹⁸. Так, зокрема, негаразди на валютному ринку країни (в т.ч. валютна криза) мають безпосередній негативний вплив і на боргову ситуацію. Валютна криза, насамперед, проявляється у вигляді паніки на валютному ринку, результатом чого є стрімке зростання попиту на іноземну валюту зі стрімким знеціненням національної валюти або ж надвисокою втратою значних обсягів міжнародних резервів центрального банку країни. Боргова криза найчастіше проявляється у вигляді неможливості чи відмови від обслуговування своїх зовнішніх платежів або неможливості залучити нові ресурси в економіку через втрату довіри міжнародних інвесторів. Слід також вказати, що найчастіше обидві форми супроводжують одна одну, що суттєво погіршує негативні наслідки для економіки країни.

Як вказувалось, хоча зовнішній борг країн Південної Америки сьогодні не виглядає загрозливим (діаграма вище «Загальний і короткостроковий зовнішній борг»), однак його структура у середньостроковій перспективі залишається ризиковою. По-перше, значними залишаються обсяги короткостроковий зовнішніх боргів, що, за підвищення процентних ставок, призведе до подорожчання рефінансування і створюватиме додатковий девальваційний тиск.

¹⁸ Борги: час брати і час віддавати. Глобальні тенденції та виклики для України. / К.: Центр Разумкова. – https://razumkov.org.ua/upload/1446110331_file.pdf.

По-друге – вартість обслуговування боргів (процентні виплати) останніми роками зростає (діаграма «*Вартість обслуговування боргу...*»). А тому вплив торговельних обмежень США може виявитись досить болісним для боргового навантаження. Так, якщо відбудуватимуться процеси економічного витіснення товарного експорту і робочої сили, що, як вказано може спонукати до підвищення процентних ставок, це спровокує зростання вартості капіталів на світових ринках. Наслідком для країн Південної Америки стане подорожчання нових боргів (рефінансування) при одночасному зменшенні експортної виручки і зменшенні обсягів приватних переказів. Відтак, вартість обслуговування боргу у термінах експорту товарів і послуг та приватних переказів зростатиме.

А для повного покриття боргових виплат буде необхідно використовувати резерви центрального банку. Сьогодні лише Бразилія має резервний «запас» достатній для проведення безпечної боргової політики (у т.ч. внаслідок дотримання режиму плаваючого валютного курсу) (діаграма «*...Покриття зовнішнього боргу резервами*»). Країни ж, які мають досить міцну прив'язку до долара у поєднанні з відносно невеликими резервами (зокрема Аргентина), девальваційний тиск на національну валюту може завдати чергової шкоди.

Звичайно, розширення торгівлі у напрямі Китаю, процеси, які (як вказано вище) активно розвиваються зможе надати валютні ресурси. Однак, Китай активно просуває ідею міжнародних розрахунків в юанях, що не надто вигідно для країн Південної Америки, борги яких деноміновані переважно у доларах. Тобто, навіть приплив юанів (який поки що слабо виконує роль резервної валюти) не зможе мати визначальне значення для вирішення боргової проблеми країн Південної Америки.

Відтак, обмежуючі заходи нової Адміністрації США (якщо у частині торгівлі і міграції радше будуть нейтральними) зможуть мати відчутний (негативний) вплив на фінансовий сектор країн Південної Америки. Країни змушені будуть обирати або стійкість національних валют з втратою конкурентних позицій, або послаблення національній валют з відновленням інфляційного тиску і погіршенням боргових позицій. Однак, для США найнегативніші наслідки будуть пов'язані з прискоренням процесів дедоларизації у країнах Південної Америки, а з тим – послабленням позицій долара у глобальній фінансовій системі.

Узагальнені висновки і перестороги для України

Напрями економічної політики, які дискутуються упродовж президентського марафону у США, вочевидь у більшій чи меншій мірі стосуватимуться (або торкнуться) практично всіх країн світу. Хоча підходи кандидатів у президенти до постановки та вирішення проблемних сфер різняться,

наслідки для окремих країн, альянсів та регіонів можуть виявитися близькими, не залежно від того, кого американці оберуть своїм президентом.

За нашими оцінками, дві сфери – відкритості торгівлі і торговельних обмежень, а також жорсткості міграційної політики – попри нинішні протистояння двох команд, можуть призвести до схожих і вельми суперечливих результатів. Наш аналіз стосувався країн Південної Америки, яка у попередні десятиліття була значною мірою зорієнтована на США і все ще зберігає значні «прив'язки».

У частині торгівлі, негативний вплив для найбільших країн Південної Америки від торговельних обмежень запроваджених США не буде значним. Радше відбудеться переорієнтація експортних потоків країн Південної Америки з ринків США на ринки Китаю. Більше того, запроваджені заходи викличуть в країнах регіону серйозне переосмислення вигод/втрат від ведення торгівлі зі США на користь країн Глобального Півдня, що посилить позиції китайської політики у Південній Америці.

Міграційні обмеження, якщо будуть запроваджені новою Адміністрацією, матимуть значний негативний вплив на ринки праці самих США, де існує великий попит на працівників простих кваліфікацій (зазвичай, мігрантів), і у значно меншій степені спричинять негаразди у країнах Південної Америки (втім, значні негаразди проявляться у країнах Карибського басейну). Більше того, запроваджені обмеження послаблять приплив «мізків» до США, водночас зміцнюючи чинники сталого розвитку і збереження людського капіталу у країнах Південної Америки.

Обмежуючі заходи нової Адміністрації США (якщо у частині торгівлі і міграції радше будуть нейтральними) зможуть мати відчутний (негативний) **вплив на фінансовий сектор** країн Південної Америки. Країни змушені будуть робити суперечливий вибір – між стійкістю національних валют з втратою конкурентних позицій та послабленням національних валют з відновленням інфляційного тиску. В обох випадках найбільші втрати можуть стосуватись зовнішньоторгових позицій висхідних країн регіону. Своєю чергою, для США найнегативніші наслідки будуть пов'язані з прискоренням процесів дедоларизації у країнах Південної Америки, а з тим – послабленням позицій долара у глобальній фінансовій системі.

Звичайно, вказані результати і наслідки не матимуть безпосереднього впливу на Україну. Торговельні відносини України із США і країнами Південної Америки вельми обмежені, ринки праці практично не перетинаються. Водночас, Україна користується могутньою підтримкою США, яка надає найбільшу серед країн допомогу, завдяки чому наповнюються валютні резерви країни, фінансується торговельний дефіцит, підтримується гривня.

Однак, водночас вказані напрями політики США мають стати **пересторогою і для України**, яка має увійти в епоху відновлення із правильним розумінням завдань державної політики. Насамперед, у частині трудових ресурсів, значну частину яких Україна вже втратила упродовж війни. І сьогодні стоїть завдання повернути хоча б їх частину для відновлення країни.

Частково цьому можуть сприяти міграційні законодавчі та інституційні зміни, які запроваджуються або задекларовано їх запровадження у більшості розвинутих країн. Насамперед, це стосується Європейського Союзу.

На початку літа у ЄС були представлені нові ініціативи, спрямовані на стримування міграції та збільшення повернень, втілення яких, ймовірно, розпочнеться найближчим часом, втім, (з-за «консенсусних правил» у ЄС) процес буде розвиватись значно повільніше, ніж у США. Зокрема, йдеться про Регламент процедур надання притулку (Asylum Procedures Regulation – APR) і Регламент про управління притулком та міграцією (Asylum and Migration Management

Regulation – AMMR), які зорієнтовані на врегулювання міграції та політики надання притулку ЄС, у т.ч. шляхом розширення співпраці з «третіми» зацікавленими країнами¹⁹.

Документи викликали критику правозахисників, оскільки міграція вважається важливою можливістю для розвитку, тоді як співпраця країн з ЄС у частині повернення та реадмісії є надзвичайно суперечливим та політизованим питанням. Надмірна увага до цілей стримування міграції у поєднанні з відсутністю єдності щодо розподілу внутрішньої відповідальності між державами-членами ЄС ризикує послабити здатність ЄС будувати взаємовигідні та стабільні партнерства з партнерськими країнами²⁰.

Поряд з цим, пропоновані механізми дозволяють використовувати фінансові важелі до країн з найбільшими мігрантськими потоками для стримування виїздів до ЄС або повернення з ЄС до власної країни. Для України такий механізм може виявитися вельми дієвим. А досвід країн Південної Америки у задіянні трудових ресурсів, які будуть повертатись на батьківщину з-за посилення міграційного законодавства, напевне зможе також бути корисним.

The ambiguity of the impacts of election results on the economic environment

Vasyl Yurchyshyn,
Director, Economic Programmes, Razumkov Centre

The presidential race in the USA is accelerating, which leads to increasing uncertainty about both the results of future elections and the scale of the impact of possible future political decisions on the USA and generally on the whole world.

Undoubtedly, the main risks for American politics and economy significantly depend on the head of the White House. Although the powers of the President of the United States are indeed broad, this does not mean that all declarations and intentions will automatically be enshrined in legislation. Especially if there is a further division of the Senate and Congress between parties. In such conditions, the persistence of the "opposition" party can block presidential decisions almost indefinitely (which was observed, in particular, during autumn 2023 - spring 2024 when the aid to Ukraine was being approved).

While presidential candidates have different approaches to identifying and addressing problematic issues, the implications for other countries, alliances and regions may be similar regardless of who Americans choose as their president.

Moreover, such decisions will have to take into account not only current requirements and needs, but also medium- and long-term consequences. Indeed, intentions to lower tax rates (by Republicans) while maintaining a high level of spending will certainly mean an increase in inflationary pressure. Similarly, the expansion of social programs (by Democrats) will be a pro-inflationary factor. In both cases, the Federal Reserve will not be able to lower interest rates – a process that has already begun – which, as a result, will have a dampening effect on global economic dynamics.

Among the problem areas that provoke fierce political (pre-election) disputes, the foreign economic sphere stands out. This concerns primarily the area of trade openness and trade restrictions (first and foremost with regards to Chinese expansion), as well as the rigidity of migration policy (with consequences for the labour market). According to our observations and assessments, both of these

¹⁹ A new asylum and migration management regulation. – <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-migration-policy/eu-migration-asylum-reform-pact/asylum-migration-management/>

²⁰ Milazzo E. EU: The New Pact and Third Countries. – <https://www.ispionline.it/en/publication/eu-the-new-pact-and-third-countries-184882>.

areas will become a source of seeking political benefits regardless of the party affiliation of the future president.

Meanwhile, and in relation to the tension in the relations between the USA and China, there are reasons to claim that this tension will intensify regardless of the election results, which will have a destructive effect on the "third" countries – in particular, most of the countries of the Global East. This is due to the fact that emerging countries are still in the process of defining both their own national interests and searching for reliable partners that have significant global influence. It is no secret that China is making significant efforts to establish itself as the leader of the emerging world, including by the means of the "humiliation" of the reliability of large developed countries and their alliances.

It is important to underline that the interweaving of the two specified political processes in the USA (i.e. introduction of restrictions on trade and migration) with their improper management, can reveal (regardless of the party initiative) a high pressure on the global positions of the dollar, and thus can become a significant factor in the expansion processes of de-dollarisation in emerging countries.

Of course, the results and consequences of the politics of the USA (to a greater or lesser extent) will be felt in different countries in different ways. Our analysis focuses on the impacts and consequences for the countries of South America (which have long been under the "supervision" of the USA and whose stabilisation policy was implemented according to the prescriptions of the IMF). The focus on South America is also due to the prevailing opinion among analysts that the countries of the region may be significantly affected by the USA trade and migration restrictions initiated by the newly elected president. In contrast, our position is different – the impact of the indicated directions of action for the countries of South America will not be significant. However, the consequences for the USA itself may turn out to be very unattractive and might provoke structural imbalances.

In trade, the negative impact for the largest countries of South America from the trade restrictions introduced by the USA will not be significant. It is more likely that export flows of South American countries from the USA markets will be reoriented to the markets of China. Moreover, in South American countries, the introduced measures will cause a serious rethinking of the benefits/losses from conducting trade with the USA in favour of the countries of the Global South, which will strengthen the position of the politics of China in South America.

Migration restrictions, if implemented by the new Administration, will have a significant negative impact on labour markets in the USA themselves, where there is a high demand for low-skilled (usually migrant) workers. This will cause much less disruption in South American countries (however, significant disruption will manifest in the Caribbean countries). Moreover, the introduced restrictions will weaken the flow of "brains" to the USA, while strengthening the factors of sustainable development and preservation of human capital in the countries of South America.

The restrictive measures of the new Administration of the USA (if they are remain rather neutral in terms of trade and migration) may have a tangible (negative) **impact on the financial sector** of South American countries. The countries will be forced to make a contradictory choice – between the stability of national currencies with the loss of competitive positions and the weakening of national currencies with the restoration of inflationary pressure. In both cases, the biggest losses may concern the foreign debt positions of emerging countries in the region. In their turn, for the USA, the most negative consequences will be associated with the acceleration of de-dollarisation processes in the countries of South America, followed by the weakening of the position of dollar in the global financial system.

Clearly, the specified results and consequences will not have a direct impact on Ukraine. Trade relations of Ukraine with the USA and South American countries are very limited and labour markets practically do not overlap. At the same time, Ukraine benefits from the powerful support of the

United States, that provide the largest aid among countries of the world. This allows replenishing currency reserves of Ukraine, financing its trade deficit and supporting hryvnia.

However, at the same time, the indicated directions of the politics of the USA should become a **warning for Ukraine**, which should enter the era of recovery with a correct understanding of the tasks of state policy, including and in particular in the context of the "shrinking" world.

In the beginning of summer 2024, the EU presented new initiatives aimed at curbing migration and increasing returns, the implementation of which will probably begin in the near future. However (due to the "consensus rules" in the EU) this process will develop much more slowly than in the USA. In particular, we are talking about the Asylum Procedures Regulation (APR) and the Asylum and Migration Management Regulation (AMMR), which are focused on the regulation of migration and EU asylum policy, including by expanding cooperation with "third" interested countries. Of course, in the future, Ukrainian migrants and re-settlers will face new requirements in the EU.

Along with this, the proposed mechanisms allow the use of financial leverages to the countries with the largest migrant flows to curb departures to the EU or return from the EU to their own country. Such a mechanism can be very effective for Ukraine. In addition, the experience of other countries in integration of labour resources, which will return to their homeland due to the strengthening of migration legislation, will probably also be useful.

Full issue in Ukrainian

<https://razumkov.org.ua/statti/neodnoznachnist-vplyviv-rezultativ-vyboriv-na-ekonomichne-seredovyshe>

published October 4, 2024